

EXPOSITIO V.

U accipit eius testimonium: His verbis indicat Joannes, quod aliqui crediderunt, & acceperunt eius testimonium, ex his, nempe qui baptizabantur. Significavit: Græcus & multi Codices: obfignavit, seu, sigillavit: Fide, nempe sua, quasi ehiographo, ac sigillo quodam obfignat, ac proficitur Deum loquentem per os Christi, veracem esse; sicut cum quis aliqua narrat, quæ solus ipse vidit, si dictis eius credam, illud mecum credere est signum, & quasi sigillam, quo confirmo, me illum reputare veracem, in verbis, dictis, ac miraculis: Nam si talem non reputassem, fitem ejus dictis non adhibuissem. Et ad hunc sensum loquitur Joannes Epistol. 1. cap. 5. n. 10. Qui credit in filium habet testimonium Dei in se, qui non credit filio, mendacem facit eum, quia non credit in testimonium, quod Deus testificatus est de filio suo; & hoc est testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus, & hæc vita in filio ejus.

Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur, Ostendit Joannes quod debito jure, ac operata ratione agit, qui credit Jesu, & sua fide, ac credulitate signat ejus testimonium ut verum; quia cum Deus Pater misisset filium suum Jesum, verba Dei loquitur: ita ut Deus per ejus os loquatur, & vera Jesu sint verba Dei Patris; Sicut ipse dixit: Sicut audio fide judico: Joan. 5. num. 30.

Non enim ad mensuram dat Deus Spiritum: ac si dicat Joannes, quod quid Christus loquitur, ac dicit: verba Dei loquitur: Tam in sua doctrina, quam in promissionibus, quam in his quæ dicit de futuro non dat Deus illi Spiritum cum mensura, sed largissimè, ac amplissimè: Quomodo autem hæc verba: Non ad mensuram dat Deus Spiritum, sint intelligenda? maxime laborant Interpretes. D. Cyrill. lib. 2. in Joan. cap. 7. D. Chryl. homil. 29. in Joan. Euthymius: hoc referunt ad Christum prout Deus; sed ut sic valde impropria est locutio; quia Pater non dat filio spiritum, seu naturam gratis, sed quod dicit Verbum dare: naturaliter per æternam generationem totam suam naturam ei communicat.

Alij hæc verba referunt ad homines, ut Toletus, & notat, quod absolute dicitur non ad mensuram dat Deus, Spiritum. Et non dicitur, ei sed absolute, quia Deus sua beneficia hominibus non dat cum mensura, cum eis dedit filium suum, qui omnem mensuram excedit: At Janfenius & Baradas referunt ad Joannem, ac si diceret ipse Joannes suis discipulis: Non existimetis, quod Deus hominibus dat Spiritum ad mensuram; quamvis multa det uni, multa plura potest dare alteri; ac proinde quamvis Deus mihi plurimum Spiritus sui imperti erit, non existimetis, quod non possit longè plus donare Jesu. Illud his sententiis accommodat, quod Joannes immedia è in antecedentibus, ac subsequenter loquitur de Christo; ad quid intermediat hæc verba ad homines, vel ad Joannem?

Tenenda est communis Patrum sententia, quod hæc verba referantur ad Christum. Ita D. Cyrillus. D. Chrysofom. citati. D. Gregor.

Nazianz. Orat. 36. & communiter recentiores; D. Gregor. Ac proinde dat Deus Spiritum ad mensuram. Sed largissimè, & abundantissimè; quod optime explicat D. Augustin. tract. 14. in Joan. & ait: Hominibus dat Deus Spiritum ad mensuram; unico filio non dat ad mensuram. Quomodo ad mensuram? ait Paulus 1. Corinth. 12. n. 8. Alij quidem per Spiritum datur sermo sapientia; alij sermo scientia; secundum eundem Spiritum, alij fides in eodem spiritu; alij prophetia; alij discretio spirituum; alij genera linguarum, alij donatio curationum; Aliud habet iste, alius habet ille, & quod habet ille, non habet iste, mensura est, divisio quadam donorum est: ergo hominibus ad mensuram datur, sed Christus qui dat, non ad mensuram accipit.

Aliis dat Deus sua dona divisim, ac cum mensura; uni dat unum donum alteri alterum donum; At Christo D. dedit Pater cumulativè, amplissimè, ac latissimè omnia dona, omnem gratiam, justitiam, ac sanctitatem, prout conveniens erat universali capiti omnium hominum, ac Angelorum, qui in omnia membra sua debebat talia dona influere.

Nec ex his inferas, quod gratia Christi erat infinita: Negatur; quia illius non erat capax anima Christi cum esset creata, & finita, ut tenet communis sententia Theologorum cum D. Th. 3. p. q. 7. art. 11. & 12. Datur ergo Christo Spiritus sine mensura, hoc est, abundantissimè ac largissimè cum omni gratia, & dono, prout conveniens erat universali capiti totius Ecclesie, & ut jam notavi Luc. 1. q. 11. n. 56.

Quod propositiones universales in Scriptura, ut illud Pauli ad Philipp. 2. Omnes sua querunt, non que sunt Dei: & 2. Timoch. 4. n. 16. Omnes dereliquerunt: & Isai. 13. n. 4. Vox multitudinis in montibus, ut disperdat omnem terram. Et Genes. 41. n. 57. Omnes provincia veriebant in Ægyptum, ut emerent escas: non significant omnimodè omnia absque alicujus exceptione, sed significant magnam multitudinem, copiam ac quantitatem, & ita Deus sine mensura dat Spiritum Christo prout decens erat de lege ordinaria universali capiti totius Ecclesie.

Pater diligit filium, & omnia dedit ei in manu ejus: Sunt aliqui, qui hæc referunt ad essentiam Divinam communicatam à Patre, quibus videtur facere D. Augustinus tract. 14. in Joan. Hæc autem expositio subsistere non potest: Nam dare in manu, idem est, ac dare in potestate ejus; substantialia autem Patris non sunt in potestate filij cum sint illi essentialia, ac intrinseca: ergo de Christo, homine intelligendus est locus. Ita communiter Patres, ut notat Toletus annot. 40. Pater diligit filium: & quia probatio amoris exhibitio est operis; omnia dedit in manu ejus: Omnia dedit, & ideo sine mensura dedit omnia dona Divini Spiritus, ut distribuat & dividat pro suo arbitrio, dat etiam omnia creata, tam cœlestia, quam terrena, ut sint sub illius potestate, jure, ac donatione, ut vices ipsius Patris gerat. Noster D. Cyrillus. Alexand. lib. in Joan. cap. 73. ait: Pater diligit filium, & omnia dedit ei in manu ejus. Suum filium diligit, cujus dilectionis signum, est quia omnium rerum tradidit ei potestatem. Omnia enim ipse ait Matth. 11. mihi tradita sunt à Patre meo.

Quis credit in filium Dei, habet vitam æternam.

Quis credit in filium Dei, habet vitam æternam.

Theophyl.

nam. Loquitur Joannes de fide viva, ac formata per gratiam; hisque verbis, ut ait Theophylact. Suis discipulos, & alios omnes instruit Joannes, ne invidiant Christo, sed in Deo asculent. Et quia nostra humana conditio, maxime præmio movetur, & allicitur; hoc proponit Joannes, & valde maximum. Habet vitam æternam: loquitur de præsentibus, habet: Quia fides, & gratia semen est gloriae, & qui habet fidem formatam, jam in radice habet vitam æternam, & jus ad illam; & per ipsam fidem formatam, ac cognitionem Dei, habet

jam spiritualiter ipsam vitam inchoatam. Juxta illud Joan. 17. n. 3. Hæc est vita æterna inchoata, scilicet, ut cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti Jesum Christum.

Qui autem incredulus est filio non videbit vitam: Rectè advertit D. Thomas, quod exprimitur hic pœna damni, & pœna sensus; Pœna damni: dum dicitur: non videbit vitam: Ecce privatio beatitudinis, quæ est pœna damni: Sed ira Dei manet super eum: Ecce pœna sensus: Suprema Dei ira apud infros æterno cruciatu afficiet miseros.

CAPUT IV.

Tergo cognovit Jesus, quia audierunt Pharisei quod Jesus plures discipulos facit, & baptizat, quam Joannes 2. (Quamquam Jesus non baptizaret, sed discipuli ejus.) 3. Reliquit Judæam, & abiit iterum in Galilæam. 4. Oportebat autem cum transire per Samariam. 5. Venit ergo in civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar: juxta prædium quod dedit Jacob Joseph filio suo. 6. Erat autem ibi fons Jacob Iesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic super fontem. Hora autem erat quasi sexta. 7. Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dixit ei Iesus. Da mihi bibere. 8. Discipuli enim ejus abierant in civitatem ut cibos emerent. 9. Dicit ergo ei mulier illa Samaritana, Quomodo tu Judæus cum sis, bibere à me possis, quæ sum mulier Samaritana? non enim cohabitunt Judæi Samaritanis. 10. Respondit Iesus, & dixit ei. Si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere, tu forsitan petiisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam? 11. Dicit ei mulier: Domine, neque in quo haurias habes, & puteus altus est: unde ergo habes aquam vivam? 12. Nunquid tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, & ipse ex eo bibit, & filij ejus, & pecora ejus? 13. Respondit Iesus, & dixit ei: Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum: qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum. 14. Sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. 15. Dicit ad eum mulier: Domine da mihi hanc aquam: ut non sitiam, neque veniam huc haurire: 16. Dicit ei Iesus: Vade voca virum tuum, & veni huc. 17. Respondit mulier, & dixit: Non habeo virum: Dixit ei Iesus: Bene dixisti, quia non habes virum. 18. Quinque enim viros habuisti: & nunc quem habes, non est tuus vir, hoc verè dixisti. 19. Dixit ei mulier: Domine, video quia Propheta es tu. 20. Patres nostri in monte hoc adoraverunt: & vos dicitis, quia Jerusalem est locus ubi adorare oportet. 21. Dicit ei Iesus: Mulier crede mihi, quia veniet hora, quando neque in monte hoc, neque in Jerusalem adorabitur Patrem. 22. Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est. 23. Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu, & veritate. Nam & Pater tales querit qui adorent eum. 24. Spiritus est Deus: & eos qui adorant eum, in spiritu, & veritate oportet adorare. 25. Dicit ei mulier, scio quia Messias venit, qui dicitur Christus: cum ergo venerit, ille nobis annuntiabit omnia. 26. Dicit ei Iesus: Ego sum qui loquor tecum. 27. Et continuo venerunt discipuli ejus: & mirabantur, quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit, Quid queris aut quid loqueris cum ea? 28. Reliquit ergo hydriam suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit illis hominibus: 29. Venite, & videte hominem qui dixit mihi omnia quæcunque feci, nunquid ipse est Christus? 30. Exierunt ergo de civitate, & veniebant ad eum. 31. Interea rogabant eum discipuli, dicentes: Rabbi, manduca. 32. Ille autem dixit eis, Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. 33. Dicebant ergo discipuli ad invicem: Nunquid aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Iesus: Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus qui misit me, ut perficiam opus ejus. 35. Nonne vos dicitis, quod adhuc quatuor menses sunt, & messis venit? ecce dico vobis, levate oculos

69.

Germinis sensus.

1. Joan. 3.

70.

Joan. 5.

71.

D. Cyrill. D. Chrysof. Euthym.

72. Toletus.

Janfen. Baradas.

73. D. Cyrill. D. Chrysof.

D. August.

1. Cor. 12.

Legitima & vera sententia

74.

D. Thom.

Propositiones universales ut illud Pauli ad Philipp. 2. Omnes sua querunt, non que sunt Dei: & 2. Timoch. 4. n. 16. Omnes dereliquerunt: & Isai. 13. n. 4. Vox multitudinis in montibus, ut disperdat omnem terram. Et Genes. 41. n. 57. Omnes provincia veriebant in Ægyptum, ut emerent escas: non significant omnimodè omnia absque alicujus exceptione, sed significant magnam multitudinem, copiam ac quantitatem, & ita Deus sine mensura dat Spiritum Christo prout decens erat de lege ordinaria universali capiti totius Ecclesie.

75.

D. August.

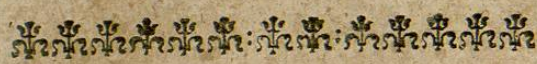
Toletus. Amo peribitibus demonstratur.

D. Cyr. Alex.

76.

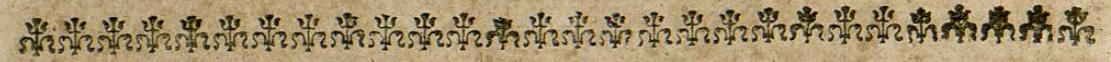
oculos vestros, & videte regiones, quia albae sunt jam ad messem. 36. Et qui metit mercedem accipit, & congregat fructum in vitam aeternam, ut & qui seminat, simul gaudeat & qui metit. 37. in hoc enim est verbum verum, quia alius est, qui seminat, & alius est qui metit. 38. Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alij laboraverunt, & vos in labores eorum introistis. 39. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis, quia dixit mihi omnia quaecunque feci. 40. Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. 41. Et multo plures crediderunt propter sermonem ejus. 42. Et mulieri dicebant, quia jam non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, & scimus quia hic est verus Salvator mundi. 43. Post duos autem dies exiit inde: & abiit in Galilaeam. 44. Ipse enim Jesus testimonium perhibuit, quia propheta in sua patria honorem non habet. 45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum omnia vidissent, quae fecerat in Cana Galilaeae, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus cuius filius infirmabatur Capharnaum. 47. Hic cum audisset quia Jesus adveniret a Judaea in Galilaeam, abiit ad eum, & rogabat eum ut descenderet, & sanaret filium ejus, incipiebat enim mori. 48. Dixit ergo Jesus ad eum: Nisi signa, & prodigia videritis, non creditis. 49. Dicit ad eum regulus, Domine, descende priusquam moriatur filius meus. 50. Dicit ei Jesus, vade filius tuus vivit. Credidit homo sermone, quem dixit ei Jesus, & ibat. 51. Jam autem eo descendente servi occurrerunt ei, & nuntiaverunt dicentes, quia filius ejus viveret. Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius habuerit. 52. Et dixerunt ei, quia heri hora septima reliquit eum febris. 53. cognovit ergo pater, quia illa hora erat in qua dixit ei Jesus Filius tuus vivit, & credidit ipse, & domus ejus tota. Hoc iterum secundum signum fecit Jesus, cum venisset a Judaea in Galilaeam

ARGUMENTUM cum Remissionibus,

primò, Vers. 1. Scribit Evangelista, quod Jesus multos discipulos faciebat, qui baptizabant; Quod explicavi superiori cap. 3, q. 6. Secundo, Vers. 5. Narrat Evangelista colloquium cum Samaritana, quo Christus eam docet Deum adorandum

esse in spiritu, & veritate, seque esse Messiam quod mulier annuntiat in civitate, ex qua multi confluent ad Christum, qui ab ipso convertuntur; quod latè, & amplè explicavi tom. 2. in Evang. cap. 5. Tertio, Vers. 46. Sanat filium reguli, quo miraculo ipse, & domus ejus tota credidit. Quod expendi tom. 2, in Evang. cap. 6.

CAPUT V.

POST haec erat dies festus Judaeorum, & ascendit Jesus Ierosolymam. 2. Est autem Ierosolymis Probatica piscina, quae cognominatur Hebraice Bethesda, quinque porticus habens. 3. In his jacebat multitudo magna languentium, caecorum, claudorum, aridorum expectantium aquae morum: 4. Angelus autem Domini descendebat secundum tempus in piscinam, & movebatur aqua. Et qui prius descendisset in piscinam post motionem aquae sanus fiebat a quacunque detinebatur infirmitate. 5. Erat autem quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate sua. 6. Hunc cum vidisset Jesus jacentem, & cognovisset, quia jam multum tempus haberet, dixit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus, Domine hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit: 8. Dicit ei Jesus: Surge, tolle grabatum tuum & ambula. 9. Et

9. Et statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum, & ambulabat. Erat autem Sabbathum in die illo. 10. Dicebant ergo Judaei illi qui sanatus fuerat, Sabbathum est, non licet tibi tollere grabatum tuum. 11. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit. Tolle grabatum tuum, & ambula. 12. Interrogaverunt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum & ambula? 13. Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Jesus enim declinavit a turba constituta in loco. 14. Postea invenit eum Jesus in templo, & dixit illi: ecce sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. 15. Abiit ille homo, & nuntiavit Judaeis quia Jesus esset qui fecit eum sanum. 16. Propterea persequebantur Judaei Jesum, quia haec faciebat in Sabbatho. 17. Jesus autem respondit eis, Pater meus usque modo operatur; & ego operor. 18. Propterea ergo magis quaerebant eum Judaei interficere; quia non solum solvebat Sabbathum, sed Patrem suum dicebat Deum, aequalem se faciens Deo. 19. Respondit itaque Jesus, & dixit eis: Amen amen dico vobis non potest filius a se facere quicquam nisi quod viderit Patrem facientem; quaecunque enim ille fecerit, haec & filius similiter facit. 20. Pater enim diligit filium, & omnia demonstrat ei quae ipse facit, & majora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini. 21. Sicut enim Pater suscitavit mortuos, & vivificavit; sic & filius quos vult vivificat. 22. Neque enim Pater judicat quemquam sed omne iudicium dedit filio. 23. Ut omnes honorificent filium, sicut honorificat Patrem, qui non honorificat filium, non honorificat Patrem qui misit illum. 24. Amen amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei qui misit me, habet vitam aeternam, & in iudicium non venit: sed transiet a morte in vitam. 25. Amen autem dico vobis, quia venit hora, & nunc est quando mortui audient vocem filij Dei & qui audierint, vivent. 26. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit & filio habere vitam in semetipso. 27. & potestatem dedit ei etiam iudicium facere, quia filius hominis est. 28. Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij Dei: 29. & procedent qui bona fecerunt in resurrectione vitae: qui vero mala egerunt, in resurrectione iudicii. 30. Non possum ego a meipso facere quicquam. Sicut audio iudico, & iudicium meum iustum est, quia non quaero voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me. 31. Si ergo testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum. 32. Alius est qui testimonium perhibet de me: & scio quia verum est testimonium ejus, quod perhibet de me. 33. Vos misistis ad Joannem: & testimonium perhibuit veritati. 34. Ego autem non ab homine testimonium accipio: sed haec dico ut vos salvati sitis. 35. Ille erat lucerna ardens & lucens. Vos autem voluistis ad horam exultare in luce ejus. 36. Ego autem habeo testimonium majus Joanne. Opera enim quae dedit Pater ut perficiam ea: ipsa opera quae ego facio testimonium perhibent de me, quia Pater misit me. 37. Et qui misit me Pater, ipse testimonium perhibuit de me: neque vocem ejus unquam audistis, neque speciem ejus vidistis. 38. Et verbum ejus non habetis in vobis manens, quia quem misit ille, huic vos non creditis. 39. Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam aeternam habere: & illae sunt, quae testimonium perhibent de me. 40. Et nunc vultis venire ad me ut vitam habeatis. 41. Claritatem ab hominibus non accipio. 42. Sed cognovi vos quia dilectionem dei non habetis in vobis. 43. Ego veni in nomine Patris mei, & non accipitis me: si alius venerit in nomine meo, illum accipietis. 44. Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis, & gloriam, quae a solo deo est, non quaeritis? 45. Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apud Patrem, est qui accusat vos, Moyses in quo vos speratis. 46. Si enim crederetis Moysi, crederetis, forsitan & mihi: de me enim ille scripsit. 47. Si autem illius literis non creditis, quomodo verbis meis credetis?

ARGUMENTUM cum Remissionibus,

primò, Vers. 1. Christus ad probaticam Piscinam sanat aegrum paralyticum per triginta octo annos. De quo dixi tom. 3. in Evangel. cap. 1

& infra aliquid dicam. Secundo, vers. 19. Judaeis calumniantibus quod ipse die Sabbathi curasset, Respondet se omnia cum Patre operari, omniaque illius auctoritate facere, a quo omnium iudex est constitutus, &